

Innhold

Innledning	13
Pedagogikk som akademisk disiplin	13
Med Askeladden som forbilde	16
Bokens bidrag	18
 Kapittel 1	
Kan pedagogisk credo-tenkning selvstendigjøre personen og pedagogen?	23
Om begrepene «credo» og «pedagogisk credo»	26
Den nasjonale rektorutdanningen – og ulike former for kunnskap	32
Pedagogisk credo-tenkning – betydning for skoleleders <i>selvrelasjon</i> og <i>kollegarelasjon</i>	34
Den pedagogiske credo-modellen som hjelp til refleksjon og selvstendigjøring	38
 Kapittel 2	
Barn og konflikter i barnehagen	40
– sett i lys av Gert Biestas perspektiv på demokrati og pedagogisk virksomhet	
Konfliktualitet i barnehagens fellesskap	41
Barnehagen som demokrati	43
Demokrati – et spørsmål om inkludering, likeverd og frihet	43
Demokrati i øyeblikkets konfrontasjoner	45
Handling og frihet	46
Barns mulighet for subjektivering	47
Biestas sosialiseringbegrep	50
Er det rom for handling i barnehagens fellesskap?	52
Å ha en unik identitet – eller å være et unikt subjekt	54
Å våge å stå i det eksistensielt åpne	55
Avslutning	57

Kapittel 3	
Når periferien utfordrer sentrum.	58
Interkulturell oppbygging som inkluderer minoritetsungdommer i skolen	
Filmen <i>Klassen</i> – et møte mellom mennesker	59
Minoritetsungdommers kvalifisering, sosialisering og subjektivering.	61
Minoritetselever som subjekter i et demokrati.	64
Interkulturell oppbygging	66
Hvordan kan utkantposisjoner utfordre et ikke-egalitært maktsentrum?	70
Kapittel 4	
Ansvar for eget ansvar	73
Å gi barnets eller den unges annerledeshet plass i mitt liv	
Innledning	73
Hvordan uttrykker ansvar seg i pedagogisk praksis?	75
Fra normativ etikk til personlig moral.	78
Ansvar produserer dilemma.	82
I møte med rollen	82
I relasjonen	83
I møte med den pedagogiske relasjonens kompleksitet	84
Å ta ansvar for sitt eget ansvar.	87
Å gi rom for muligheten	90
Kapittel 5	
Bilders eksistensielle betydning for ungdom.	92
Bilde, ungdom og eksistens.	92
Bilders pedagogiske betydning	93
Ungdoms fortellinger om meningsfylte bilder.	97
Peters fortelling.	100
Kort kommentar til Peters historie	102
Marias historie	102
Kort kommentar til Marias historie	104
Bilders betydning for ungdoms eksistens.	104
Å igjen oppdage innbildningskraften.	107

Kapittel 6

Nykommeren – fra teoretisk innøvelse til faglig utøvelse i lys av praktisk visdom	109
Teori og praksis – muligheter og begrensninger i lys av praktisk visdom	111
Den kloke praktikeren	116
Praktisk visdom i en foranderlig verden.	117
Det uferdige og komplekse som frihetens føderom	119
Sanselig tilstedeværelse	119
Pedagogisk takt	121
Praktisk visdom – glemte sammenhenger i høyere utdanning?	122

Kapittel 7

Didaktisk fornyelse?	125
Innledning	125
Didaktisk praksis.	126
(i) Praksisens egenverdi og takt	126
(ii) Didaktisk tid.	128
(iii) Didaktisk praksis og dens gåtefulle grunnlag	129
Ironisk utspørring	132
(i) Destruksjon og oppløsning	133
(ii) Hyper-intensiverende forandring	134
(iii) Selvopdragelse	135
Konklusjon	137

Kapittel 8

Kunnskapens gode?	138
En undersøkelse av kunnskapens gode i lys av Søren Kierkegaards forståelse av selvet	
Formålet med kunnskap?	139
Forståelsen av subjektet og konsekvenser for kunnskapssynet (epistemologi)	142
Kierkegaard om selvet – to tolkninger.	148
Et relasjonelt kunnskapsbegrep – Kierkegaards subjektive tenkning og «covenant epistemology»	151
Avsluttende kommentar	155

Kapittel 9

Utdanningsbegrepet – i dag, i går og i morgen	156
(Ut)danning og (ut)dannelse.	157
(Ut)danning i barnehage og skole	159
Utdanning som aspekt ved danningen	161
Bildungs-tradisjonen	162
Danning og utdanning i skandinavisk perspektiv	166
Danning som aspekt ved utdanningen	168
Utdanning for å sikre vår velferd	169
Det som «bygger opp».	170
Begrepet oppbygging og trinn i oppbyggingen	172
Frykten for å tape	173
Kjærlighet driver frykten ut, og dømmekraft viser vei	173
Utdanning som er dannende og oppbyggende	174

Kapittel 10

Kva er «eksistens og pedagogikk»?	175
--	-----

Konkrete eksempel

Ei første oppklaring: Kva er «eksistens og pedagogikk»?	176
Innleiande institusjonsriss	178
Personskisser	180
Hans Skjervheim (1926–1999).	180
Stieg Mellin-Olsen (1939–1995)	182
Nils Magnar Grendstad (1930–1993).	183
Toralf Tveiten (1933–)	185
Tre institusjonar: Eit mangefasettert bilde.	186
NLA Høgskolen.	186
Universitetet i Bergen	188
Høgskolen i Bergen	190
Oppsummerande moment – og ein veg vidare?	190

Kapittel 11

Hva er en pedagogisk oppgave?	194
--	-----

Om å gjøre voksen eksistens mulig

Innledning	194
Subjektet er subjekt.	197
Unikhet som uerstattelighet	199
Midt mellom verdensødeleggelse og selvødeleggelse	201
Det å være voksen, det ønskede og det ønskverdige.	203

Avbrytelse, utsettelse, underhold og metamorfose	205
Avsluttende poeng: Oppgavens gave	208
Forfatterpresentasjon	210
Referanser	212